

“El Marroc és una dictadura feudal”

Ali Lmrabet és periodista marroquí. Les seves revistes satíriques, plenes de dibuixos crítics amb el règim, tenien molta acceptació entre els marroquins, tanta que després de moltes pressions de les autoritats li van clausurar les dues capçaleres i el van empresonar. Ara viu a cavall entre Europa i el Marroc, dispostat a tornar a la càrrega així que pugui.

Ali Lmrabet va néixer a Tetuan el 1959, de família amazigh i va estudiar en una escola jueva. De la família li ve el berber; del carrer, l'àrab i el castellà; i de l'escola, també el francès. A més, va estar casat amb una francesa, cosa que li donà la doble nacionalitat. Primer va voler fer carrera diplomàtica, però la corrupció que va veure a l'ambaixada marroquina a l'Argentina no li va agradar. Com tampoc no va agradar al Govern de Hassan II que ho expliqués. De la diplomàcia passà al periodisme, i arribà a tenir dues revistes setmanals de sàtira i informació política, *Doumane* i *Demain Magazine*. Fins que el règim no va voler aguantar més els seus acudits.

—La darrera vegada que l'empresonaren per la seva feina com a periodista s'hi va estar set mesos i mig dels tres anys a què havia estat condemnat. I amb dues vagues de fam pel mig, primer de 50 dies i després de 38. Els motius oficials de la condemna eren l'ultratge al rei, el règim i la integritat territorial. Però aquests són els motius reals?

—No. Els motius reals és que veníem molt. Entre les dues revistes vam arribar a vendre 56.000 exemplars a la setmana, en un país on més del 70% de la població és analfabeta. Pots fer arribar més fàcilment el missatge amb vinyetes i articles senzills, com fèiem nosaltres, que amb articles universitaris. Això és el que realment molestava el règim.

—Precisament la crítica que se li ha fet és que les caricatures no tenen el mateix efecte a Occident que al Marroc, que allí això ofèn la dignitat de la persona.

—No és cert que ofengui. Si publicéssim el dibuix d'un polític despu-

llat, sí, però això no ho fem. Ells diuen que ofèn perquè la gent sobre la qual escrivim són polítics i responsables marroquins, i resulta que són molt consumidors de revistes satíriques franceses. Abderrahman Yussufi, que va ser el primer primer ministre marroquí i que em va tancar les revistes, deia que li encantava *Le Canard Enchaîné*. Aquesta revista mai no parlava d'ell, però nosaltres sí, i això li molestava. Però al poble no. Hi ha una dada important: nosaltres dibuixàvem els islamistes de la A a la Z, i ells ho acceptaven i mai no ens van criticar. I la gent que es diu progressista ens han insultat i ens han fet de tot.

—A qui fèieu més mal?

—Al poder. Que per cert els socialistes marroquins només tenen de socialista el nom, però no saben què és. Els dirigents són una mica el braç armat del règim marroquí, tots són corruptes, i s'han aburgesat. Veuen en nosaltres el que van ser ells fa quaranta anys i no ho accepten. Avui l'única oposició al règim són els islamistes i aquest tipus de premsa crítica, que de fet ven molt més que els mitjans islamistes. Algunes vegades la nostra revista sortia divendres, i el dissabte ja s'havia esgotat. Això significa que els marroquins tenien ànsies de llegir una altra cosa que portades del rei inaugurant coses.

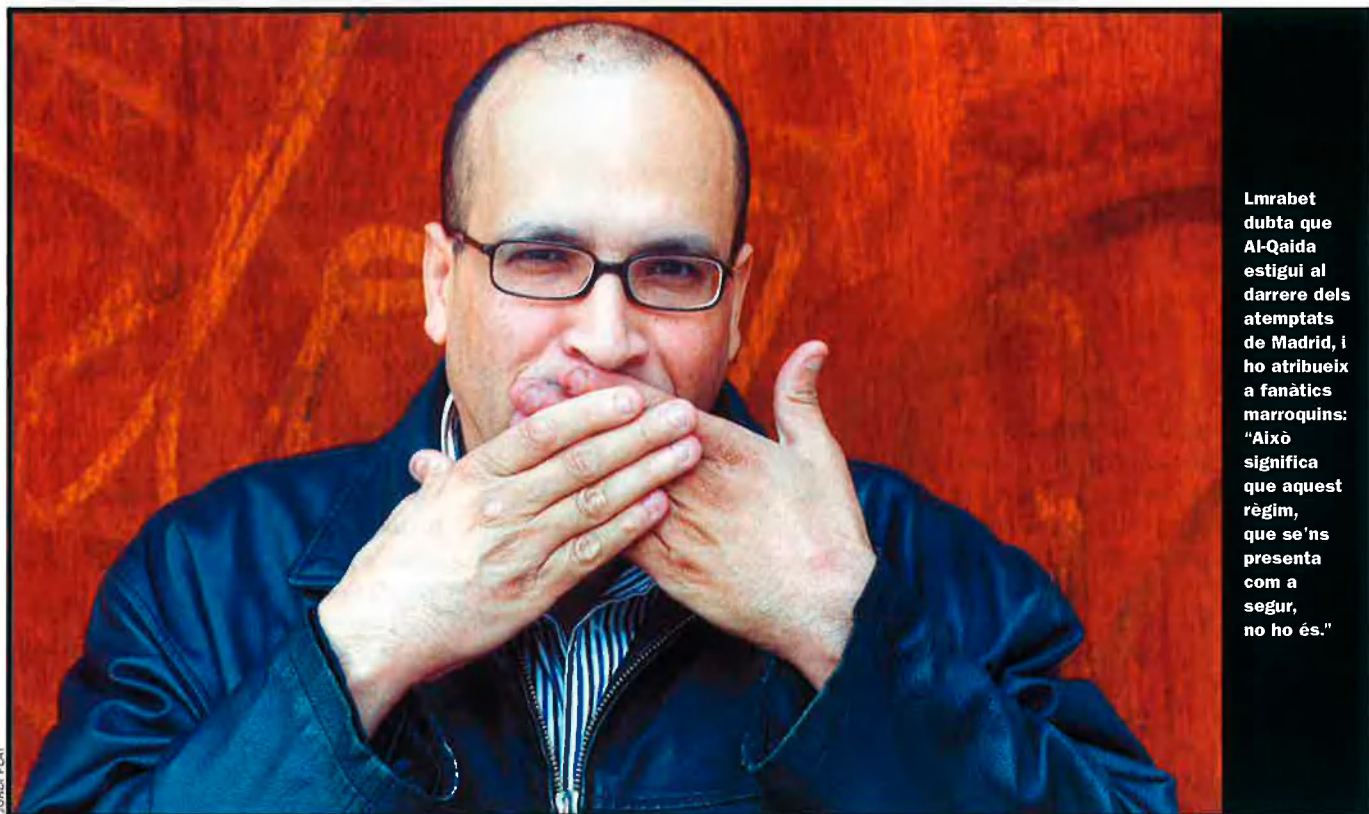
—I encara tenen aquestes ganes?

—Sí, i molta gent em truca per preguntar-me quan tornaré.

—I quan tornarà al Marroc?

—Quan acabi el meu llibre sobre la meva estada a la presó i quan estigui millor de salut.

—I quan torni serà per fer una nova revista?

Lmrabet dubta que Al-Qaida estigui al darrere dels atemptats de Madrid, i ho atribueix a fanàtics marroquins: "Això significa que aquest règim, que se'ns presenta com a segur, no ho és."

JORDI PLAY

—Sí, sí, no en tingui cap dubte.

—Amb algun límit?

—No. Els judicis per difamació que em feia el règim —perquè el Govern no hi pinta res— mai no els vaig perdre.

—El règim és el rei Mohamed VI?

—Sí. És que el rei al Marroc fa moltes coses: regna, governa, és un comerciant, un banquer, fa negocis, és el cap de la nostra religió, i, segons la propaganda, és el successor del profeta. La Constitució marroquina, en l'article 23, diu que la persona del rei és inviolable i sagrada. I l'article 19 diu que no podem criticar-lo. Ell té tot el poder i nosaltres no en tenim cap, no tenim ni el més mínim dret de criticar una decisió del rei.

—Creu que al Marroc ha canviat alguna cosa després del seu indult?

—Hi ha alguns mitjans que ara escriuen molt més lliurement que fa un any. Però estaria bé que per avançar no calgués estar-se set mesos a la presó i amb una guerra personal amb el rei del Marroc. Perquè, de fet, va ser ell qui em va enviar a la presó.

—I després de l'indult l'han continuat pressionant?

—No. Però quan torno al Marroc la policia em fa esperar una estona a la frontera amb l'excusa que han d'obtenir instruccions sobre si tinc dret o no de tornar al país. És una mena d'amenaça per dir-me que, si volen, demà no em deixen entrar.

—Mohamed VI pot canviar el Marroc?

—No, perquè l'essència del règim no és democràtica, és dictatorial i feudal. No accepta ni les mínimes dissidències. Un exemple: el Marroc va fer una publicitat tremenda i va gastar 45 milions de dòlars per dir que els comicis legislatius de setembre de 2002 serien els més lliures que s'havien fet mai. Però com que havien guanyat els islamistes el rei va imposar un primer ministre que ni s'havia presentat a les eleccions. A més, ho va fer abans que s'acabessin les negociacions que estaven fent els partits per formar govern.

De fet, encara vivim amb la Constitució reaccionària de Hassan II. Ens parlen de la reforma de l'Estatut de la Dona, molt bé, però el problema és que més del 70% de la població és analfabeta, i en algunes zones més del 92% de les dones són analfabetes. Ai-

xí ja pots donar a les dones tots els drets que vulguin, que si no saben que existeixen, la vida continua igual.

—Si el rei no canvia el Marroc, qui ho pot fer?

—El poble, però com que el poble té por, el que hi haurà serà un gran esclat que ho canviarà tot. Jo espero que el règim recapaciti i canviï el rumb. Fins ara ens explicaven el vell romanç que al Marroc no hi havia terrorisme islàmic, però després del 16 de maig [atemptat a Casablanca], ens vam adonar que hi havia un terrorisme que era producte nacional. També van intentar vendre'ns que era Al-Qaida qui havia posat les bombes a Casablanca, doncs no senyor, era un terrorisme local: dotze suïcides que van a la ciutat més protegida del Marroc! D'on ha sortit aquesta gent? Això significa que hi ha un gran fracàs, i que la llavor fanàtica existeix. Van fer unes ràtzies i van detenir entre 5.000 i 6.000 persones, i aleshores van dir que amb això havien eliminat els islamistes.

Però després resulta que la majoria dels fanàtics de l'11-M madrileny venien del Marroc, i no crec que els or-

ganitzés Bin Laden. Això significa que aquest règim, que se'ns presenta com a segur, no ho és. I que l'arma de la repressió no funciona. Això significa que hem de buscar altres solucions i conèixer quines són les arrels d'aquest fanatisme.

—I quines són?

—Dues: l'exterior i l'interior. A l'exterior hi ha Palestina, que és la mare de totes les causes per als àrabs i els musulmans, i el que passa a l'Iraq. I sobre les causes internes hi ha la manca de perspectives, la situació socioeconòmica, i una escandalosa apropiació de les riqueses marroquines per part del règim. Però el Marroc depèn només d'Occident, i si demà volen imposar realment la democràcia al Marroc, ho poden fer.

—Al Marroc pot passar el mateix que ha passat a Algèria?

—Fa un any t'hagués dit que no. Però ara no ho sé.

—Quan va anar a la presó, qui el va ajudar al Marroc?

—Molta gent. Per exemple els islamistes no violents, els que han acceptat les institucions, i també els mitjans de comunicació importants del país. Però en diaris pretesament socialistes o comunistes m'han insultat, dient de mi de tot: que si sóc un agent del Mossad, un antisemita, un agent del Polisario o un agent del CNI espanyol.

D'altra banda, hi havia un suport secret important. Per exemple, quan estava a la presó, alguns funcionaris i narcotraficants van passar els meus articles a l'exterior.

—Quina influència té França al Marroc?

—Abans, el Marroc era un protectorat de França, però ara és a l'inrevés, França és un protectorat marroquí. Els interessos mutus són tan forts que Chirac, defensor de la legalitat internacional amb el problema de l'Iraq, és incapaç de defensar la legalitat internacional i els drets humans al Marroc.

—Per què?

—Senzillament perquè els interessos financers mutus són molt importants... Avui, a França, bressol de la llibertat d'expressió, hi ha moltes publicacions que no poden treure res so-

JORDI PUJOL

"L'oficina de la Generalitat de Catalunya al Marroc anava bé, però Colom tenia unes relacions amb alguns membres poc recomanables del règim."

bre el Marroc perquè molestarien el rei. Penso que el Marroc té proves contundents contra Chirac, algunes ajudes...

—De quin tipus?

—Unes ajudes marroquines per a les eleccions franceses que no són molt catòliques.

—I la relació amb Espanya?

—Hi ha alguns grups econòmics. Per exemple, la filial de Telefónica al Marroc, que va prohibir la seva publicitat a les nostres revistes. D'altra banda Espanya ha d'entendre que no pot estar en els fòrums internacionals dient que el Marroc és un estat de dret, ha de prestar suport als intel·lectuals i demòcrates marroquins. Però en canvi Zapatero s'implica completament amb el Marroc i margina aquests demòcrates i intel·lectuals.

—Com s'ha viscut al Marroc l'oficina que va obrir la Generalitat de Catalunya i que dirigia Àngel Colom?

—L'oficina anava bé, però el que veïem és que Colom tenia unes relacions amb alguns membres poc recomanables del règim.

—Qui?

—Responsables poc recomanables. I fa poc ha sortit que el règim marro-

quí li va oferir muntar una xampanyeria. En un país com el Marroc, on la venda d'alcohol està molt reglamentada, és molt difícil obtenir una llicència d'aquest tipus. Això és un regal. I jo li pregunto: on anirem a parar si un règim feudal i dictatorial ofereix xampanyeries a militants històrics del republicanisme català?

—Què cal fer amb la qüestió berber?

—Cal que se'ls donin molts més drets, perquè els berbers són els autèntics habitants del Marroc. El tamazigh ha de ser la llengua no sols nacional sinó també oficial, al costat de l'àrab. Jo desitjo que els meus fills, els meus néts i els fills dels meus néts puguin aprendre la llengua dels seus avantpassats.

—I amb el Sàhara Occidental?

—Per a mi el Sàhara és marroquí. Però crec, com va dir Hassan II, que si perdem el Sàhara el tron marroquí salta pels aires.

—Per què?

—Perquè tots els diners del Marroc han anat al Sàhara, i després de trenta anys de sacrificis no és possible que diguis als marroquins que el Sàhara no és marroquí. Molts marroquins, molts militars, molts nacionalistes, molts islamistes, no ho acceptaran i entrarem en una era de turbulències.

Una altra cosa és el referèndum. Jo accepto el Pla Baker, que hi hagi una autonomia de quatre o cinc anys pels sahrauís i que després hi hagi un referèndum. Però si en aquests quatre o cinc anys no canviem les coses al Marroc, si no oferim als sahrauís una democràcia, una autonomia generosa, quan puguin votar no votaran pel Marroc.

—I els sahrauís no podrien ser un aliat potencial per als qui voleu canviar el Marroc?

—L'autonomia ha de ser autèntica. No pot ser que el Marroc, per exemple, es negui a donar-los la justícia. Ara bé, si els sahrauís accepten aquesta autonomia, això seria un exemple per a nosaltres. Hem d'oferir això al Sàhara i que sigui el laboratori de tot el Marroc.